KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ APSAUGA IR REGRESO TEISĖS ĮGYVENDINIMAS

2024 m. gegužės 3 d. Nr. K5 - 4

Kupiškis

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami Savivaldybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti kuriamą naudą visuomenei, padedant Kupiškio rajono savivaldybei išmintingai valdyti finansus ir turtą, o savo darbui kelia aukščiausius kokybės reikalavimus – darbą atlieka kokybiškai, sąžiningai, atsakingai, veikia išvien dėl bendro tikslo.

Audito ataskaita skelbiama Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje www.kupiskis.lt

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI 3

SANTRAUKA 4

ĮŽANGA 6

AUDITO REZULTATAI 8

1. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėtų atleidimų 8

1.1. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Savivaldybės administracijoje 9

1.2. Žala savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Kultūros centre 11

2. **Savivaldybė nesiėmė priemonių, kad iš asmenų, dėl kurių veiksmų padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, regreso tvarka būtų išieškotos lėšos ir taikyta tarnybinė atsakomybė** 14

3. Neviešinama, kaip Savivaldybės įstaigos įgyvendina teismų sprendimus, todėl neužtikrintas su viešuoju interesu susijusios informacijos prieinamumas visuomenei 22

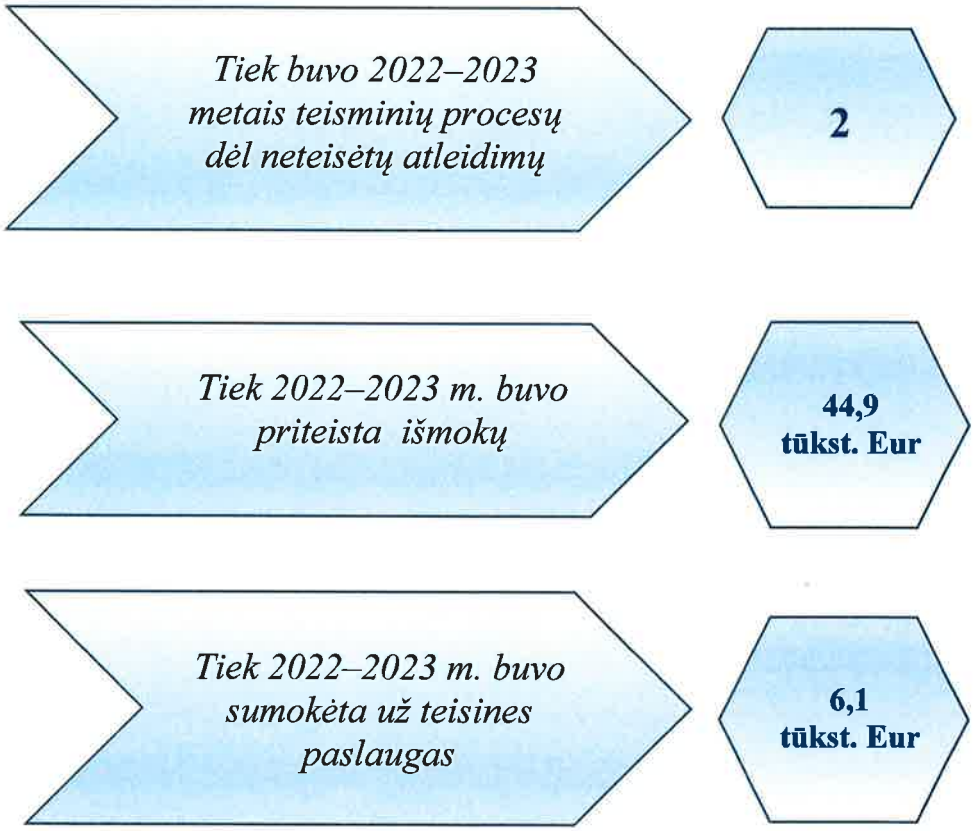
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS 24

PRIEDAI 27

1 priedas. Santrumpos ir sąvokos 27

2 priedas. Audito apimtis ir metodai 28

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėtų atleidimų

2022–2023 metais Kupiškio rajono savivaldybėje vyko du teisminiai procesai ir Savivaldybės biudžetui buvo padaryta 51 042,59 Eur žala (1 poskyris, 8 psl.).

2. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Savivaldybės administracijoje

Panevėžio apylinkės teismas pripažino, kad Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Kęstutis Jakštas neteisėtai nutraukė darbo sutartį su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus vyresniąja specialiste. Savivaldybės administracijai padaryta 25 748,78 Eur žala. Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja neužtikrino Teisės skyriaus nuostatuose priskirtų uždavinių ir funkcijų tinkamo vykdymo, nes neatstovavo įstaigai teisme. Savivaldybės administracija pirko teisines paslaugas (1.1 poskyris, 9 psl.).

3. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Kultūros centre

Panevėžio apylinkės teismas pripažino Kupiškio rajono savivaldybės mero potvarkį, neteisėtai buvo nutraukta darbo sutartis su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore. Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centrui padaryta 25 293,81 Eur žala (1.2 poskyris, 11 psl.).

4. Savivaldybės administracija nesiėmė priemonių, kad iš asmenų, dėl kurių veiksmų padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, regreso tvarka būtų išieškotos lėšos ir taikyta tarnybinė atsakomybė

Savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centras nesiėmė jokių veiksmų dėl 2023 metais 2 teismų sprendimų bei netaikė regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisės į žalą padariusius buvusius Savivaldybės merą ir Savivaldybės administracijos direktorių, siekiant išieškoti **Savivaldybės biudžetui padarytą žalą 51 042,59 Eur**: už išmokėtas atleistoms

darbuotojoms kompensacijas ir bylinėjimosi išlaidas - 44 756,54 Eur, už teisines paslaugas – 6 143,85 Eur bei sumokėtą į VMI sąskaitą žyminį mokestį -142,20 Eur.

Savivaldybės administracijos direktorius nesiėmė veiksmų dėl tarnybinės atsakomybės taikymo Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėjai ir Teisės skyriaus vyresniajai specialistei dėl netinkamų pareigų vykdymo ir padarytų tarnybinių pažeidimų, dėl kurių atsirado žala (2 poskyris, 14 psl.).

5. Neviešinama, kaip Savivaldybės įstaigos įgyvendina teismų sprendimus, todėl neužtikrintas su viešuoju interesu susijusios informacijos prieinamumas visuomenei

Savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras neužtikrino tinkamo informacijos pateikimo visuomenei apie įsiteisėjusius teismo sprendimus, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų (3 poskyris, 21 psl.).

ĮŽANGA

Audito svarba

Saugant ir ginant asmens interesus ypatinga svarba tenka žalos atlyginimo institutui. Žalą paprastai turi atlyginti ją padaręs arba už jo veiksmus atsakingas asmuo. Įgyvendinant tarptautinius įsipareigojimus ir siekiant apsaugoti žalą patyrusių asmenų interesus, tam tikrais atvejais valstybė įsipareigojo atlyginti kitų asmenų padarytą žalą.

Savivaldybė, atlyginusi kitų asmenų padarytą žalą, įgyja teisę reikalauti iš už žalą atsakingų asmenų grąžinti tai, kas už juos sumokėta (įgyja regreso teisę). Įgyvendinant regreso teisę Savivaldybei atstovauja įstaigos, dėl kurių neteisėtų veiksmų (aktų) atsirado žala.

Audito metu vertinome, ar tinkamai įgyvendinama regreso teisė, atlyginus kitų asmenų padarytą žalą Savivaldybės biudžetui.

Audito rezultatai rodo, kad 2022 – 2023 m. Savivaldybės įstaigos už kitų asmenų padarytą žalą 2 teisminėse bylose išmokėjo virš 51 tūkst. Eur. Savivaldybei atstovaujančios institucijos neišieškojo lėšų regreso tvarka iš kaltų asmenų už padarytą žalą.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, teikiame išvadas ir rekomendacijas, kurias tinkamai įgyvendinus, Savivaldybei bus išieškoma žala rezultatyviau ir mažesnėmis sąnaudomis.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti 2022 – 2023 m. Savivaldybės įstaigoms kitų asmenų padarytą žalą ir žalos išieškojimo regreso tvarka iš kaltų asmenų už žalą teisėtumą ir tinkamumą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Savivaldybės įstaigos ėmėsi priemonių, kad iš asmenų, dėl kurių veiksmų padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, regreso tvarka būtų išieškotos lėšos;

- ar Savivaldybės administracija ėmėsi priemonių, kad darbuotojams, dėl kurių netinkamo pareigų vykdymo padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, būtų taikyta tarnybinė atsakomybė;
- ar įstaigų interneto svetainėse skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, ar skelbiama informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų.

Audito objektas – 2022 – 2023 m. du teisminiai procesai ir Savivaldybės įstaigoms padaryta žala.

Audituojami subjektai – Kupiškio rajono savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centras.

Audituojamas laikotarpis – 2022 – 2023 m.

Suteikiamas užtikrinimo lygis – pakankamas užtikrinimas.

Audito ataskaitoje pateikiami audito metu atlikti ir nustatyti dalykai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, nustatančius pagrindines atitikties audito atlikimo gaires.

Audito metu, siekdami surinkti tinkamus ir pakankamus audito įrodymus, informaciją rinkome Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje ir Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centre. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos 2 priede „Audito apimtis ir metodai" (ataskaitos 28 psl.).

Auditą atliko Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė (grupės vadovė) ir vyriausioji specialistė Jelena Paulauskaitė.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius ir Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centro direktorius yra atsakingi už auditui pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią ataskaitą buvo vadovaujamasi nuostata, kad pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus. Audito įrodymai gauti taikant dokumentų peržiūros, skaičiavimo ir analitines procedūras.

AUDITO REZULTATAI

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnis nurodo, kad Savivaldybių turtas, tame tarpe ir finansinis, turi būti naudojamas, vadovaujantis racionalumo principu, reiškiančiu, kad turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas. Racionalus - protu paremtas, protingas, tikslingas, tinkamas.

1. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėtų atleidimų

2022–2023 metais Kupiškio rajono savivaldybėje vyko du teisminiai procesai ir Savivaldybei buvo padaryta 51 042,59 Eur žala (1 lentelė)

1.lentelė. Išieškotini dydžiai taikant regreso teisę atlyginus žalą, atsiradusią dėl neteisėtų Savivaldybės vadovų veiksmų

Eil. Nr.	Teisminio proceso bylos Nr.	Pasibaigęs /tebesitęsiantis	Pasibaigus teismo procesui įstaiga privalėjo sumokėti		Sumokėta į VMI sąskaitą (Eur)	Sumokėta už teisines paslaugas (Eur)
			Priskaičiuotą išmokų ir kompensacijų sumą (Eur)	Bylinėjimo išlaidų sumą (Eur)		
	2022 m.					
1.	e2-1588-783/2023	Tebesitęsiantis	-	-	-	3593,70
	2023 m.					
2.	e2-1588-783/2023	Pasibaigęs	17 801,44	2262,70	6,64	2084,30
3.	e2-5617-620/2023	Pasibaigęs	24 242,40	450,00	135,56	465,85
Patirtos išlaidos dėl teisminių procesų			**42 043,84**	**2 712,70**	**142,20**	**6 143,85**
			44 898,74			
			51 042,59			

Šaltinis. Tarnybos atlikta analizė pagal teismų priimtus sprendimus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad kiekviena darbuotojo kaltės forma (tyčia, neatsargumas) ir rūšis (tiesioginė ar netiesioginė tyčia, neatsargumas dėl per didelio pasitikėjimo ar nerūpestingumo) yra pakankama materialinei atsakomybei atsirasti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3- 446-2009).

1.1. Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Savivaldybės administracijoje

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Kęstutis Jakštas 2022 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. ADP-424 nutraukė darbo sutartį su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus vyresniąja specialiste pagal Darbo kodekso 58 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą, kad darbuotoja iš darbo atleista neteisėtai bei priteisė išmokas ir kompensaciją už neteisėtą atleidimą iš darbo.

Panevėžio Darbo ginčų komisija 2023 m. sausio 5 d. sprendimu **pripažino** Savivaldybės administracijos **darbuotojos atleidimą iš darbo neteisėtu**, **panaikino** Kupiškio rajono savivaldybės administracijos **direktoriaus** 2022 m. spalio 21 d. **įsakymą** Nr. ADP-424 „Dėl **darbo sutarties nutraukimo** su (.....)“ pagal DK 58 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Panevėžio DGK pripažino, kad darbo sutartis nutraukta Panevėžio DGK sprendimo įsiteisėjimo dieną, **nusprendė išieškoti darbuotojos naudai iš Kupiškio rajono savivaldybės administracijos** 326,19 Eur už nepanaudotas atostogas, 2 605,07 Eur (neatskaičius mokesčių) už priverstinės pravaikštos laiką (laikotarpis nuo atleidimo iš darbo dienos (2022 m. spalio 26 d.) iki sprendimo priėmimo dienos (2022 m. gruodžio 22 d.)) ir po 65,29 Eur už kiekvieną darbo dieną nuo 2022 m. gruodžio 23 d. iki sprendimo įvykdymo dienos, bet ne ilgiau kaip už vienerius metus, 500 Eur neturtinei žalai atlyginti, 6 822,80 Eur dydžio kompensaciją, atitinkančią penkių jos vidutinio darbo užmokesčio už darbo santykių trukmės metus dydį. Sprendimą dalyje dėl darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką išieškojimo, neviršijant vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio, t. y. 1 364,56 Eur, Panevėžio DGK nurodė Kupiškio rajono savivaldybės administracijai vykdyti skubiai.

Savivaldybės administracijos direktorius 2022 m. lapkričio 28 d. sudarė teisinių paslaugų pirkimo sutartį Nr. 54-T/22 su Šedbaro advokatų profesine bendrija. Už teisines paslaugas Savivaldybės administracija 2022 metais sumokėjo 3 593,70 Eur. Visam teisminiam procesui, kuris baigėsi 2023 metais, buvo sumokėta 5 678 Eur.

Išanalizavus Teisinių paslaugų pirkimo sutarties informaciją apie suteiktas paslaugas nustatyta, kad buvo perkamos paslaugos, priskirtos Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėjos Jovitos Bakanaitės-Talačkienės pareigybės aprašymo 7 dalyje nurodytoms funkcijoms: *„Įstaigos vadovui pavedus atstovauja įstaigai santykiuose su kitomis įstaigomis, organizacijomis bei fiziniais asmenimis“* ir 16 dalyje nurodytoms funkcijoms: „ r*engia ieškinius, atsiliepimus, apeliacinius, kasacinius skundus ir kitus procesinius dokumentus teismams Savivaldybės ar Savivaldybės administracijos vardu.*“ Lietuvos Respublikos STT dar 2018 metais visas viešojo sektoriaus įstaigas informavo, kad *„ Perkančioji organizacija turėdama savo teisės padalinį, teisinių paslaugų pirkimus gali atlikti tik esant tam tikriems pagrįstiems atvejams, pavyzdžiui, dėl tarptautinio (didelės vertės) projekto, kuriuose reikalinga specifinė tarptautinės teisės profesinė patirtis*“.

Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus nuostatuose nurodyta, kad pagrindiniai šio skyriaus uždaviniai yra „**ginti Savivaldybės** ir jos struktūrinių padalinių **interesus** santykiuose su kitais teisės subjektais, **atstovaujant Savivaldybei teismuose** ir kitose valstybės ir savivaldybių institucijos. Skyrius, vykdydamas jam pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas: **atstovauja Savivaldybei ir jos interesams visose teisminėse instancijose** (civilinėse, administracinėse, baudžiamosiose bylose ir administracinių nusižengimų bylose) su visomis teisėmis, pagal įstatymą suteiktomis ieškovui, atsakovui, atstovui ir trečiajam asmeniui.“

Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė netinkamai vykdė Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus nuostatų 12.2. papunktį, kuris nurodo, jog Skyriaus vedėjas „organizuoja Skyriaus darbą – paskirsto užduotis ir kontroliuoja jų vykdymą bei **atsako už Skyriui priskirtų uždavinių ir funkcijų vykdymą**“, nes neužtikrino atstovavimo Savivaldybei ir jos interesams teisminėse instancijose.

Atkreiptinas dėmesys, kad Teisės skyriaus vedėjos pareigybės aprašyme konkrečiai nenurodyta, kad Teisės skyriaus vedėjos funkcija yra atstovauti Savivaldybei bei Savivaldybės administracijai teismuose ir kitose teisėsaugos institucijose bylose. Pagal esamą pareigybės aprašymą Teisės skyriaus vedėja neįgyvendina pagrindinių Teisės skyriaus uždavinių. Todėl Teisės skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas yra koreguotinas.

Savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Savivaldybės administracija, turėdama pakankamai atitinkamos srities specialistų ir pirkdama tos srities paslaugas, neužtikrino racionalaus Savivaldybės išteklių panaudojimo.

Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnis nurodo, kad Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi principais. Vienas iš principų yra atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, šiuo atveju buvęs Savivaldybės administracijos direktorius Kęstutis Jakštas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius.

Viešojo administravimo įstatymo 39 straipsnis nurodo, kad turtinė ir neturtinė žala, atsiradusi dėl viešojo administravimo subjektų, šiuo atveju tuo metu dirbusio Savivaldybės administracijos direktoriaus Kęstučio Jakšto, neteisėtų administracinių aktų, atlyginama Civilinio kodekso nustatytais pagrindais ir tvarka.

1.2. Žala savivaldybės biudžetui dėl neteisėto atleidimo Kultūros centre

Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. lapkričio 14 d. Civilinėje byloje Nr. e2-5617-620/2023 priėmė Sprendimą:

„**Pripažinti negaliojančiu** Kupiškio rajono savivaldybės **mero** 2023 m. gegužės 11 d. **potvarkį** Nr. MP-49 „Dėl darbo sutarties nutraukimo su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore“ **ir pripažinti neteisėtu atleidimą iš darbo** - Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktorės pareigų nuo 2023 m. gegužės 11 d.“

Priteisti iš Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro vidutinį darbo užmokestį -2 165,24 Eur (su privalomais sumokėti mokesčiais į valstybės ir kitus biudžetus) už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos - 2023 m. gegužės 11 d. iki teismo sprendimo įvykdymo dienos, bet ne ilgiau kaip už vienerius metus.

Priteisti iš Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro keturių vidutinių darbo užmokesčių dydžio kompensaciją. Įpareigoti nuo šių sumų atskaičiuoti ir sumokėti visus pagal teisės aktus privalomus mokėti mokesčius.

Priteisti iš Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktorės naudai 450 Eur (keturis šimtus penkiasdešimt eurų) bylinėjimosi išlaidas.

Priteisti iš Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro 26,56 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių, su procesinių dokumentų įteikimu, ir 109,00 bylinėjimosi išlaidų (žyminio mokesčio) valstybei. Priteistą valstybei sumą sumokėti į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR FM (gavėjo kodas 188659752) sąskaitą, esančią įvairiuose bankuose (109,00 Eur sumokėjimo įmokos kodas-5660, 26,56 Eur sumokėjimo įmokos kodas-5662).

Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. gegužės 11 d. nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-90-478/2023 direktorei vadovaujantis BK 67 straipsnio 2 dalies 3 punktu, 682 straipsniu, buvo atimta teisė dirbti vadovaujantį darbą valstybiniame, viešajame ar privačiajame sektoriuje trejiems metams.

2023 m. gegužės 11 d. Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas potvarkiu Nr. MP-49 „Dėl darbo sutarties nutraukimo su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore <...>“ (toliau - Mero potvarkis), vykdant Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. gegužės 11 d. nuosprendį baudžiamojoje byloje Nr. 1A-90-478/2023, nutarė nuo 2023 m. gegužės 11 d. nutraukti Darbo sutartį Nr. DS-31, sudarytą 2014 m. spalio 31 d. su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore.

Darbo kodekso 60 straipsnio 1 dalies 1 punktas numato, jog darbo sutartis privalo būti nutraukta be įspėjimo kai įsiteisėja teismo sprendimas arba teismo nuosprendis, kuriuo darbuotojas nuteisiamas bausme, dėl kurios negali dirbti darbo. Darbdavys, gavęs Darbo kodekso 60 straipsnio 1 dalyje nurodytą priežastį patvirtinantį dokumentą ar kitaip apie ją sužinojęs, privalo ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo dokumento gavimo ar sužinojimo dienos nutraukti darbo sutartį (Darbo kodekso 60 straipsnio 2 dalis). Įstatymas nenumato, jog darbdavys turėtų pasiūlyti šiuo pagrindu atleidžiamam darbuotojui kitą toje darbovietėje esančią laisvą darbo vietą.

Panevėžio apylinkės teismo sprendime nurodoma, kad Mero Dainiaus Bardausko potvarkio patvirtinta kopija, kad jis buvo pasirašytas originaliu parašu teismui nebuvo pateikta, kitokių duomenų byloje nėra. Teismui analizuojant kartu su ieškiniu pateiktus teisės akto (Mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkio Nr. MP-49) dokumento operacijų žurnalo duomenis, matyti, jog Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vyriausioji specialistė dokumentų valdymo sistemoje **2023-05-15 14:40 val**. įkėlė failą: 221219-MP-136(2), kuris nustatytas kaip pagrindinis failas. Reikia pasakyti, kad šiais veiksmais neteisėtai buvo įkeltas Mero **2022 m. gruodžio 19 d. potvarkis Nr. MP-136** „Dėl darbo sutarties nutraukimo su Kupiškio Socialinių paslaugų centro direktoriumi<...>“ Dokumentų valdymo sistemos operacijų žurnale iš karto matyti veiksmas „objekto įsegimas į bylą – „Mero potvarkiai personalo klausimais ir jų registras“. **Vėliau, tą pačią dieną 14:41 val., buvo ištrintas ryšys su failu 221219-MP-136**(2), ir **sukurtas ryšys su failu 230511-MP-49,** kuris buvo įkeltas bei nustatytas kaip pagrindinis ir išsiųstas gavėjams, tarp kurių yra Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktorė. **Pateikimo sukūrimas registruotas 2023 m. gegužės 15 d. 14.42 val., todėl duomenų, kad Mero potvarkis direktorei buvo įteiktas 2023 m. gegužės 11 d.,**

t. y. tuo metu, kai ji dar dirbo, teismui nėra pateikta. Matyti, kad Mero potvarkis buvo išsiųstas direktorei 2023 m. gegužės 15 d., t. y. kai ji turėjo nedarbingumo pažymėjimą, jokių kitų įrodymų, kad jis direktorei buvo įteiktas 2023 m. gegužės 11 d. teismui nėra pateikta, todėl darbo santykių pasibaigimo diena turėjo būti nukeliama iki laikinojo nedarbingumo pabaigos ir tokiu atveju darbo santykių pasibaigimo diena laikoma pirmoji darbo diena po laikinojo nedarbingumo pabaigos (DK 65 straipsnio 6 dalis).

Iš pateikto Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. gegužės 11 d. nuosprendžio baudžiamojoje byloje Nr. 1A-90-478/2023 matyti, jog Kupiškio rajono savivaldybės merui Dainiui Bardauskui buvo atimta teisė dirbti vadovaujantį darbą valstybiniame, viešajame ar privačiajame sektoriuje ketveriems metams. Nuosprendis įsiteisėjo 2023 m. gegužės 11 d. Šiuo nuosprendžiu Kupiškio savivaldybės meras vadovavosi ir priimdamas 2023 m. gegužės 11 d. potvarkį dėl ieškovės atleidimo iš darbo, t. y. apie jį jau žinojo.

Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso (toliau-Rinkimų kodeksas) 176 straipsnio 4 dalies 4 punktas numato, jog mero įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai jam įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis, – pagal įsiteisėjusį teismo nuosprendį. Minėto straipsnio 1 dalis numato, jog rinkimų kodekso nustatytais atvejais dėl mero įgaliojimų nutrūkimo nesuėjus terminui Vyriausioji rinkimų komisija priima motyvuotą sprendimą ne vėliau kaip per 15 dienų (išskyrus mirties atvejį) po to, kai tam atsiranda pagrindas, ir šį sprendimą paskelbia Teisės aktų registre. Detalesnių šią procedūrą reglamentuojančių nuostatų Rinkimų kodekse nėra įtvirtinta.

Rinkimų kodekso 176 straipsnio 4 dalies 4 punkto norma aiškinama kaip reiškianti, kad įvykus juridiniam faktui – įsiteisėjus bet kokiam apkaltinamajam teismo nuosprendžiui – Savivaldybės tarybos nario, mero įgaliojimai nutrūksta. Šis Savivaldybės tarybos nario įgaliojimų nutrūkimo pagrindas yra formalus ir nėra svarbu, kokia nusikalstama veika minima teismo nuosprendyje, kada pradėta baudžiamoji byla, kada priimtas pirmosios instancijos teismo nuosprendis, kada atlikta bausmė. (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eR-32-575/2023). **Atsižvelgiant į nurodytus motyvus teismas pasisako, kad 2023 m. gegužės 11 d. potvarkio Nr. MP-49 priėmimo dieną Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas jau žinojo, kad pagal teismo nuosprendį yra netekęs teisės dirbti vadovaujantį darbą valstybiniame, viešajame ar privačiajame sektoriuje ir tuo pačiu negali vykdyti mero pareigų, todėl laikytina, kad jis yra priimtas nekompetentingo subjekto ir tuo pačiu negali sukelti teisinių padarinių. Vadinasi, darbo sutarties nutraukimas su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore, įformintas Kupiškio rajono savivaldybės mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkiu Nr. MP-49, pripažintinas neteisėtu.**

Darytina išvada: kadangi Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas jau žinojo, kad pagal teismo nuosprendį yra netekęs teisės dirbti vadovaujantį darbą valstybiniame, viešajame ar privačiajame sektoriuje ir tuo pačiu negali vykdyti mero pareigų, bet pasirašė neteisėtą potvarkį dėl darbo sutarties nutraukimo. Tokiais neteisėtais veiksmais Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centrui padaryta 25 293,81 Eur žala.

2. Savivaldybė nesiėmė priemonių, kad iš asmenų, dėl kurių veiksmų padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, regreso tvarka būtų išieškotos lėšos ir taikyta tarnybinė atsakomybė

Savivaldybei atstovaujančios institucijos, vadovaujantis CK ir kitais teisės aktais, turi pačios nustatyti asmenį, dėl kurio veiksmų padaryta žala, ir įvertinti, ar jam kyla civilinė atsakomybė, t. y. nustatyti, ar yra galimybė įgyvendinti regreso teisę.

Teisės aktuose nėra reglamentuota, kokia tvarka Savivaldybės institucijos turi įvertinti, ar asmeniui kyla civilinė atsakomybė, skirtingai nei tada, kai sprendžiama, ar asmeniui kyla tarnybinė atsakomybė. Šių teisinės atsakomybės formų taikymo atveju turi būti vertinama panašaus pobūdžio informacija (asmens kaltė, jo neteisėti veiksmai ir kt.), tačiau jų taikymo paskirtis ir senaties terminai yra skirtingi. **Tarnybinės atsakomybės taikymo senaties terminas paprastai yra 6–12 mėnesių nuo nusižengimo padarymo dienos, tačiau kai tarnybinis nusižengimas darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, paaiškėja atlikus auditą, - 2 metai, o kai tarnybinis nusižengimas nustatomas valstybės tarnautojams atliekant auditą - 3 metai. Regreso teisės**, įgalinančios taikyti civilinę atsakomybę, atveju reikalavimams taikomas **3 metų ieškinio senaties terminas**, jis pradedamas skaičiuoti nuo žalos atlyginimo dienos. Neteisėtai atleistai Savivaldybės administracijos darbuotojai paskutinis mokėjimas, atlyginant žalą, padarytas 2023-06-15. Kultūros centro direktorei paskutinis mokėjimas atliktas 2023-12-14.

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos 27 straipsnio 7 dalis nurodo, kad Valstybės tarnautojo atleidimas iš valstybės tarnautojo pareigų savivaldybės institucijoje ar įstaigoje neatleidžia jo nuo dėl jo kaltės padarytos žalos atlyginimo.

Minėto įstatymo 28 straipsnio 2 dalis nurodo, kad Valstybės tarnautojo padarytą žalą atlyginusi savivaldybės institucija ar įstaiga, o **kai žala padaryta neteisėtais įstaigos vadovo veiksmais,** – įstaigos vadovą į pareigas priimantis asmuo (šiais abiem atvejais Savivaldybės taryba) **turi regreso tvarka reikalauti iš žalą padariusio valstybės tarnautojo tokio dydžio žalos atlyginimo, kiek sumokėta,** bet ne daugiau kaip 9 vidutinių valstybės tarnautojo darbo užmokesčių.

Jeigu valstybės tarnautojas žalą padarė tyčia, savivaldybės institucija ar įstaiga į padariusį žalą valstybės tarnautoją turi tokio dydžio regreso teisę, kiek ji sumokėjo žalos atlyginimo.

Dėl 2022 metais patirtų išlaidų grąžinimo į Savivaldybės biudžetą procedūrų vykdymo Kupiškio rajono savivaldybės administracijai Kontrolės ir audito tarnyba 2022 m. liepos 12 d. audito ataskaitoje Nr. K5-5 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo" pateikė rekomendaciją : *„Išieškoti teisės aktų nustatyta tvarka iš Savivaldybės administracijos direktoriaus K. Jakšto padarytą žalą biudžetui 3 593,70 Eur perkant teisines paslaugas teisminiams procesams su atleista darbuotoja"*. Savivaldybės administracija Kontrolės ir audito tarnybai nurodė, kad už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas Savivaldybės administracijos direktorius, o rekomendacijos įgyvendinimui Savivaldybės administracija nusimatė priemonę *„Numatoma kreiptis į kompetentingas institucijas dėl nurodytos situacijos išaiškinimo"* bei rekomendacijos įgyvendinimo terminą iki 2024-12-31.

Iki šiol Savivaldybės administracija Kontrolės ir audito tarnybai nenurodė, į kokias kompetentingas institucijas Savivaldybės administracija kreipėsi ir kokį išaiškinimą gavo. Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos 2024 m. vasario 15 d. ataskaitoje Nr. K5-1 apžvelgėme 2023 metais Tarnybos teiktų rekomendacijų ir joms įgyvendinti numatytų priemonių vykdymą. Savivaldybės administracija nurodė, kad K. Jakštui buvo išsiųsti du raštai:

- 2023-09-14 išsiųstas raštas Nr. S1-1784(4.11) „Dėl žalos atlyginimo". 2023-10-19 laiškas grąžintas (neįteiktas).
- 2023-10-23 išsiųstas raštas Nr. S1-2047(4.16) „Dėl žalos atlyginimo". 2023-11-29 laiškas grąžintas (neįteiktas).

Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio 1 dalis nurodo, kad žala, atsiradusi dėl valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų neteisėtų veiksmų, atlyginama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Savivaldybės administracija dėl 2022 metais padarytų 3 593,70 Eur išlaidų nesiėmė kitų veiksmų pagal Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio nuostatas, kurios nurodo valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisės į žalą padariusį valstybės tarnautoją veiksmų seką.

Savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras nesiėmė jokių veiksmų ir dėl 2023 metais 2 teismų sprendimų bei netaikė regreso (atgręžtinio reikalavimo)

teisės į žalą padariusius Savivaldybės vadovus, siekiant išieškoti Savivaldybės biudžetui padarytą žalą 47 448,89 Eur. **Bendra padarytos žalos suma - 51 042,59 Eur.**

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pažymėjo, jog deliktinė civilinė atsakomybė atlieka ne tik kompensacinę, bet ir auklėjamąją bei prevencinę funkcijas. Jeigu valstybės institucija ar įstaiga (ar kitas asmuo, išmokėjęs nukentėjusiajam kompensaciją už patirtą žalą) neįgytų regreso teisės į žalos padariusį asmenį, tai toks teisės normų aiškinimas ne tik neturėtų prevencinio efekto, bet ir galėtų skatinti asmenis atlikti neteisėtus veiksmus, nes jie nepatirtų jokių neigiamų padarinių dėl savo neteisėtų veiksmų. Antra vertus, regreso teisės nepripažinimas reikštų, kad žalos padaręs asmuo apskritai išvengia atsakomybės, o pareiga atlyginti patirtą žalą nukentėjusiam pareigūnui perkeliama mokesčių mokėtojams.(Vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756–432/2011).

Savivaldybės administracijos **direktorius nesiėmė veiksmų** dėl tarnybinės atsakomybės taikymo **ir** savo veiksmais **pažeidė** Lietuvos Respublikos **Vyriausybės** 2002 m. birželio 25 d. **nutarimo** Nr. 977 (su vėlesniais pakeitimais) „Dėl Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 dalies 2 pastraipos **nuostatas, kurios vienareikšmiškai nurodo, kai įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad** valstybės ar **savivaldybės institucija ar įstaiga (toliau – įstaiga) pažeidė įstatymus** ar kitus teisės aktus**, per 5 darbo dienas** nuo šio sprendimo įsiteisėjimo **pradedamas tarnybinio nusižengimo tyrimas,** siekiant nustatyti valstybės tarnautoją (-us), dėl kurio (-ių) galimos kaltės padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai:

1. Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą procesinėje byloje e2-1588-783/2023, kuriame nurodė, kad Kupiškio rajono savivaldybės administracija nevykdė Panevėžio Darbo ginčų komisijos 2023 m. sausio 5 d. sprendimo dalies dėl skubaus vykdymo: „dėl darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką išieškojimo, tai yra 1364,56 Eur, Kupiškio rajono savivaldybės administracijai vykdyti skubiai“. Tačiau Savivaldybės administracijos direktorius nesiėmė veiksmų, kad nustatytų dėl kurių darbuotojų kaltės nebuvo vykdomas Panevėžio darbo ginčų komisijos sprendimas ir nesiėmė veiksmų dėl tarnybinės atsakomybės taikymo.
2. Panevėžio apylinkės teismas procesinėje byloje e2-1588-783/20232023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą, pripažino neteisėtu Kupiškio rajono savivaldybės

administracijos direktorius Kęstučio Jakšto 2022 m. spalio 21 d. įsakymą Nr. ADP-424, kuriuo nutraukė darbo sutartį su Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus vyresniąja specialiste pagal Darbo kodekso 58 straipsnio 2 dalies 2 punktą, neteisėtu. Tačiau Savivaldybės administracijos direktorius nesiėmė veiksmų, kad nustatytų dėl kurių darbuotojų kaltės Mero potvarkis pripažintas neteisėtu ir nesiėmė veiksmų dėl tarnybinės atsakomybės taikymo

3. Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. lapkričio 14 d. Civilinėje byloje Nr. e2-5617-620/2023 priėmė Sprendimą „Pripažinti negaliojančiu Kupiškio rajono savivaldybės mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkį Nr. MP-49 „Dėl darbo sutarties nutraukimo su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktore“ ir pripažinti neteisėtu atleidimą iš darbo - Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktorės pareigų nuo 2023 m. gegužės 11 d.“. Tačiau Savivaldybės administracijos direktorius nesiėmė veiksmų, kad nustatytų dėl kurių darbuotojų kaltės Mero potvarkis pripažintas neteisėtu ir nesiėmė veiksmų dėl tarnybinės atsakomybės taikymo.

Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. balandžio 3 d. procesinėje byloje e2-1588-783/2023 priėmė sprendimą, kuriame konstatavo, kad **Kupiškio rajono savivaldybės administracija Panevėžio Darbo ginčų komisijos** 2023 m. sausio 5 d. **sprendimo dalies dėl skubaus vykdymo nevykdė.** Panevėžio Darbo ginčų komisija 2023 m. sausio 5 d. sprendimu pripažino Savivaldybės administracijos darbuotojos atleidimą iš darbo neteisėtu. Sprendimo dalyje dėl darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką išieškojimo, neviršijant vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio, t. y. 1 364,56 Eur, Panevėžio Darbo ginčų komisija nurodė Kupiškio rajono savivaldybės administracijai vykdyti skubiai.

Audito metu susipažinus su Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėjos Jovitos Bakanaitės-Talačkienės pareiginiais nuostatais, darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė netinkamai atliko pareigybės aprašymo 12 dalyje nurodytą funkciją: „Vadovauja struktūrinio padalinio veiklų vykdymui arba prireikus vykdo struktūrinio padalinio veiklas“ bei Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus nuostatų 12.2 papunktyje nurodytą Skyriaus vedėjo funkciją: „Organizuoja skyriaus darbą- paskirsto užduotis ir kontroliuoja jų vykdymą bei atsako už skyriui priskirtų uždavinių ir funkcijų vykdymą“ bei. Teisės skyriaus vedėja neužtikrino tinkamo Skyriaus nuostatuose 1.14 nurodytos funkcijos vykdymo: „Atsiskaito Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui **apie teismuose nagrinėjamų priskirtų bylų eigą, teikiant pasiūlymus dėl procesinių veiksmų“, nes galimai dėl**

netinkamo Savivaldybės administracijos darbuotojų pareigų vykdymo Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą procesinėje byloje e2-1588-783/2023, kuriame nurodė, kad Kupiškio rajono savivaldybės administracija nevykdė Panevėžio Darbo ginčų komisijos 2023 m. sausio 5 d. sprendimo dalies dėl skubaus vykdymo: *„dėl darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką išieškojimo, tai yra 1364,56 Eur, Kupiškio rajono savivaldybės administracijai vykdyti skubiai“.*

Susipažinus su gauta teismo medžiaga, darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė galimai padarė tarnybinį nusižengimą pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, **susijusias su valstybės tarnautojo pareigomis ir jų atlikimu, nevykdymu**, o Savivaldybės administracijos direktorius nesiėmė veiksmų dėl tarnybinės atsakomybės taikymo.

Panevėžio apylinkės teismas procesinėje byloje e2-1588-783/2023 2023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą, kuriame konstatavo nustatytas faktines aplinkybes:

- Laikotarpiu nuo 2022 m. liepos 18 d. iki 2022 m. liepos 25 d. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Kestutis Jakštas, **paskambinęs telefonu** Infrastruktūros skyriaus vyresniajai specialistei, **nurodė pateikti visų 2021 m. sudarytų nuomos sutarčių dėl Savivaldybės valdomo turto nuomos medžiagas.** Vyresnioji specialistė nurodymą įvykdė, tuo metu Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje buvo galiojančios 36 materialiojo turto nuomos sutartys.
- **Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Teisės skyrius 2022 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. C2-239(15.3)** Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorių informavo, jog **peržiūrėję** galiojančias Kupiškio rajono savivaldybės materialiojo turto **nuomos sutartis nustatė šių sutarčių netinkamą vykdymą ir jų vykdymo kontrolės nebuvimą. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius 2022 m. rugsėjo 30 d. raštu Nr. PTN-8 (6.12) nurodė vyresniajai specialistei pasiaiškinti dėl padaryto darbo drausmės pažeidimo.**

Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė netinkamai atliko pareigybės aprašymo 17 dalyje nurodytą funkciją: „Konsultuoja Savivaldybės administracijos direktorių teisiniais klausimais jiems vykdant funkcijas“, 12 dalyje nurodytą funkciją: „Vadovauja struktūrinio padalinio veiklų vykdymui arba prireikus vykdo struktūrinio padalinio

veiklas“, 15 dalyje nurodytą funkciją „Vadovauja su struktūrinio padalinio veikla susijusių dokumentų rengimui arba prireikus rengia su struktūrinio padalinio veikla susijusius dokumentus“, 22 dalyje nurodytą funkciją „Vykdo kitus nenuolatinio pobūdžio su struktūrinio padalinio veikla susijusius pavedimus“ nes aktyviai dalyvavo vertinant Infrastruktūros skyriaus vyresniosios specialistės darbą. Tai patvirtina Kontrolės ir audito tarnybai pateiktas Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Teisės skyriaus 2022-06-26 raštas Nr.C2-239(15.3) „Dėl informacijos pateikimo“, kurį pasirašo Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė ir kuriame nurodoma, kad Teisės skyrius: „vykdydamas Administracijos direktoriaus pavedimą, peržiūrėjo galiojančias materialiojo turto nuomos sutartis ir nustatė netinkamą vykdymą ir jų vykdymo kontrolės nebuvimą“. Savivaldybės administracijos direktorius Kęstutis Jakštas vizavo šį raštą: „J.Bakanaitei-Talačkienei pranešimą dėl pasiaiškinimo,2022-09-26“. Panevėžio apylinkės teismas procesinėje byloje e2-1588-783/20232023 m. balandžio 3 d. priėmė sprendimą, kuriame konstatavo, kad **„vertinti Infrastruktūros skyriaus vyresniosios specialistės medžiagose rastus trūkumus kaip darbo drausmės pažeidimą Kupiškio rajono savivaldybės administracija neturėjo pagrindo“ (sprendimo 30 punkto faktinė aplinkybė).** „Kaip matyti iš pateiktų Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Teisės skyriaus 2022 m. rugsėjo 26 d. rašto Nr. C2-239(15.3) administracijos direktoriui apie nustatytus pažeidimus (sprendimo 15.18 punkto faktinė aplinkybė), Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. rugsėjo 30 d. pranešimo Nr. PTN-8 (6.12) vyresniajai specialistei dėl galimo pažeidimo ir reikalavimo pasiaiškinti turinio (sprendimo 15.19 punkte nustatytos aplinkybės), **buvo reikalaujama pateikti paaiškinimus visai ne dėl kaip pakartotinių nurodytų darbuotojos pažeidimų (sprendimo 8.1 – 8.5 punktai).** Todėl vien šita aplinkybė sudaro pagrindo teigti, kad vyresniajai specialistei **nebuvo suteikta galimybė pasiaiškinti, kaip to reikalauja DK 58 straipsnio 4 dalis, kas patvirtina apie tam tikros proceso nustatytos tvarkos atleidžiant asmenį iš darbo pažeidimą**. Juo labiau, jog visi šie kaip pakartotiniai pažeidimai buvo nustatyti tuo metu, kada pati Kupiškio rajono savivaldybės administracija paėmė iš vyresniosios specialistės šios turimas nuomos sutarčių medžiagas ir jų negrąžino, tad ir vykdyti šių sutarčių stebėseną vyresnioji specialistė nelabai turėjo ir galimybės.“ Tesimas konstatavo: „... net jeigu vertinti, jog vyresniosios specialistės veikoje buvo tam tikri trūkumai, visi šie darbo drausmės pažeidimai nėra tokie, kurie sudarytų pagrindą atleisti vyresniąją specialistę iš darbo dėl jos kaltės.“ Teismas konstatavo „... visi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos veiksmai nustatinėjant vyresniosios specialistės darbo drausmės pažeidimus bei juos vertinant yra labiau panašūs ne į įprastą praktiką, bet į praktiką, **išimtinai taikytiną** vyresniajai specialistei. **Šiuos pažeidimus vertinti kaip tokius, dėl kurių reikėjo atleisti vyresniąją specialistę iš darbo, yra nepagrįsta ir neteisinga**.“

Susipažinus su Teismo sprendimu, darytina dar viena išvada, kad Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė -Talačkienė, vykdydama žodinį Savivaldybės administracijos direktoriaus pavedimą, aktyviai dalyvavo vertinant vyresniosios specialistės darbą ir netinkamai vykdė pareigybės funkcijas, nes pažeidė procedūrinius reikalavimus. Audito metu Kontrolės ir audito tarnybai nebuvo pateiktas raštiškas pavedimas Teisės skyriui atlikti nuomos sutarčių patikrinimą.

Savivaldybės administracijos direktorius nerūpestingai ir nesigilindamas į Teisės skyriaus pateiktos išvados teisingumą, priėmė sprendimą atleisti vyresniąją specialistę iš darbo. Todėl šioje procesinėje byloje e2-1588-783/2023 padaryta žala Savivaldybės administracija 25 748,78 Eur pagal Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio nuostatas, kurios nurodo valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų regreso (atgręžtinio reikalavimo) teises į žalą, Savivaldybės administracijos direktoriaus atsakomybė yra neribojama ir turėtų būti išieškoma visa padarytos žalos apimtimi.

Lietuvos vyriausiais administracinis teismas, aiškindamas valdžios institucijų neteisėtų veiksmų sampratą, yra pažymėjęs, kad neteisėtumas galėtų pasireikšti tik tada, kai būtų nustatoma jog valdžios institucijų darbuotojai neįvykdė jiems teisės aktais priskirtų funkcijų arba nors ir vykdė šias funkcijas, tačiau veikė nepateisinamai aplaidžiai, paviršutiniškai pažeisdami bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-499-07).

Kitoje procesinėje byloje e2-5617-620/2023 nustatyti dalykai suponuoja išvadą, kad Teisės skyriaus vyresnioji specialistė galimai padarė darbo pareigų pažeidimą darbo vietoje, kuriuo šiurkščiai pažeidė darbuotojo darbo pareigas, todėl Savivaldybei buvo padaryta žala.

Panevėžio apylinkės teismas 2023 m. lapkričio 14 d. Civilinėje byloje Nr. e2-5617-620/2023 priėmė Sprendimą, kuriame nurodė netinkamus šios darbuotojos veiksmus, kurie buvo pagrindas pripažinti Mero potvarkį neteisėtu:

„Teismui analizuojant kartu su ieškiniu pateiktus teisės akto (Mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkio Nr. MP-49) dokumento operacijų žurnalo duomenis, matyti, jog Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vyriausioji specialistė dokumentų valdymo sistemoje **2023-05-15 14:40 val**. įkėlė failą: 221219-MP-136(2), kuris nustatytas kaip pagrindinis failas. Reikia pasakyti, kad šiais veiksmais neteisėtai buvo įkeltas Mero **2022 m. gruodžio 19 d. potvarkis Nr. MP-136**

„Dėl darbo sutarties nutraukimo su Kupiškio Socialinių paslaugų centro direktoriumi<...>“ Dokumentų valdymo sistemos operacijų žurnale iš karto matyti veiksmas „objekto įsegimas į bylą – „Mero potvarkiai personalo klausimais ir jų registras“. **Vėliau, tą pačią dieną 14:41 val., buvo ištrintas ryšys su failu 221219-MP-136**(2), ir **sukurtas ryšys su failu 230511-MP-49,** kuris buvo įkeltas bei nustatytas kaip pagrindinis ir išsiųstas gavėjams, tarp kurių yra Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro direktorė. P**ateikimo sukūrimą specialistė registravo 2023 m. gegužės 15 d. 14.42 val., todėl duomenų, kad Mero potvarkis direktorei buvo įteiktas 2023 m. gegužės 11 d., t. y. tuo metu, kai ji dar dirbo, teismui nėra pateikta. Matyti, kad Mero potvarkis buvo išsiųstas direktorei 2023 m. gegužės 15 d., t. y. kai ji turėjo nedarbingumo pažymėjimą, jokių kitų įrodymų, kad jis direktorei buvo įteiktas 2023 m. gegužės 11 d. teismui nėra pateikta, todėl darbo santykių pasibaigimo diena turėjo būti nukeliama iki laikinojo nedarbingumo pabaigos ir tokiu atveju darbo santykių pasibaigimo diena laikoma pirmoji darbo diena po laikinojo nedarbingumo pabaigos (DK 65 straipsnio 6 dalis).**

Iš Teismo pateiktos informacijos darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vyresnioji specialistė galimai netinkamai vykdė pareigybės aprašyme 4.3. papunktyje nurodytą funkciją: „registruoja Savivaldybės mero potvarkius personalo klausimais dokumentų valdymo sistemoje „Kontora“. Iš Teismui pateikto **Mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkio Nr. MP-49** operacijų žurnalo duomenų matyti, kad į dokumentų valdymo sistemą „Kontora“ **Mero potvarkis buvo įkeltas atgaline data - 2023-05-15 14:40 val.** Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vyresnioji specialistė netinkamai vykdė ir pareigybės aprašymo 4.2 papunktyje nurodytą funkciją: „Savivaldybės mero potvarkius personalo klausimais įteikia vykdytojams“, nes **Mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkio Nr. MP-49** pateikimo sukūrimą direktorei dokumentų valdymo sistemoje vyresnioji specialistė registravo **atgaline data - 2023 m. gegužės 15 d.14.42 val., tuo labiau, kad tą dieną direktorė turėjo nedarbingumo pažymėjimą. Tokiais veiksmais galimai šiurkščiai buvo pažeistos darbo pareigos, darbo metu ir darbo vietoje padaryta veika, kuria buvo padaryta žala Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centrui.**

Iš Teismo pateiktos informacijos, kad ir šioje byloje Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė-Talačkienė netinkamai ir nekompetentingai atliko pareigybės aprašymo 17 dalyje nurodytą funkciją: „Konsultuoja Savivaldybės merą teisiniais klausimais jiems vykdant funkcijas“, 12 dalyje nurodytą funkciją: „Vadovauja struktūrinio padalinio veiklų vykdymui arba prireikus vykdo struktūrinio padalinio veiklas“ , 15 dalyje nurodytą funkciją „Vadovauja su struktūrinio padalinio veikla susijusių dokumentų rengimui arba prireikus rengia su struktūrinio

padalinio veikla susijusius dokumentus“, nes galimai netinkamai konsultavo Savivaldybės merą dėl procedūrinių dalykų pasirašant potvarkį dėl darbo sutarties nutraukimo su Kultūros centro direktore.

3. Neviešinama, kaip Savivaldybės įstaigos įgyvendina teismų sprendimus, todėl neužtikrintas su viešuoju interesu susijusios informacijos prieinamumas visuomenei

Nuo 2010-07-01 kiekvienos įstaigos interneto svetainėje turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų.

Išanalizavome šią informaciją turėjusių skelbti įstaigų interneto svetaines pagal teismų sprendimus dėl žalos atlyginimo, įsiteisėjusius 2022–2023 metais. Nustatyta, kad nė vienas teismo sprendimas nebuvo paskelbtas Savivaldybės administracijos ir Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro svetainėse. Savivaldybės administracijos interneto svetainės skiltis „Teismo sprendimai“ paskutinį kartą atnaujinta 2015 m. lapkričio 6 d. (1 pav.), o Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro internetinėje svetainėje net nėra tokios skilties. Šių abiejų įstaigų svetainėse neskelbiama informacija apie priemones, kurių imtasi dėl šių teisės pažeidimų.

Savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras neužtikrino tinkamo informacijos pateikimo visuomenei ir pažeidė Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 pakeitimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto reikalavimus, kurie nurodo, kad Institucijos interneto svetainėje, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, turi būti skelbiami, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, įsiteisėję nuasmeninti teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami pažeidimai institucijoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų pašalinimo.

1 pav. Savivaldybės administracijoje paskelbta informacija

Teisinė informacija » Teisės aktų pažeidimai » Teismo sprendimai

TEISMO SPRENDIMAI

- Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 25 d. nutartis »
  Administracinė byla Nr. A[520]-181/2013
- Panevėžio apygardos administracinio teismo 2011 m. gruodžio 16 d. sprendimas »
  Administracinė byla Nr. I-307-552-2011
- Panevėžio apygardos administracinio teismo 2010 m. gruodžio 8 d. sprendimas »
  Administracinė byla Nr. I-492-283-2010

Informaciją atnaujino: Informacinės sistemos administratorius, www@kupiskis.lt

Informacija atnaujinta: 2015-11-06 11:06

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Numatomos priemonės	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos vykdymą atsakingas asmuo
	Savivaldybės administracijai			
1.	Koreguoti Savivaldybės administracijos teisės skyriaus vedėjos pareigybės aprašymą nurodant, kad Teisės skyriaus vedėja įgyvendina Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus nuostatuose nurodytą pagrindinį šio skyriaus uždavinį - atstovauja Savivaldybei ir jos interesams visose teisminėse instancijose (civilinėse, administracinėse, baudžiamosiose bylose ir administracinių nusižengimų bylose) su visomis teisėmis, pagal įstatymą suteiktomis ieškovui, atsakovui, atstovui ir trečiajam asmeniui.	Rekomendaciją nenumatoma įgyvendinti, nes Teisės skyriaus vedėjos pareigybės aprašymas atitinka Teisės skyriaus nuostatuose nurodytus uždavinius.	–	Savivaldybės administracijos direktorius
2.	Teisės aktų nustatyta tvarka taikyti regreso teisę ir išieškoti iš žalą Savivaldybei padariusio buvusio Savivaldybės administracijos direktoriaus Kęstučio Jakšto 25 748,78 Eur.	Rekomendaciją nenumatoma įgyvendinti, nes būtina įvertinti, ar buvusio Savivaldybės administracijos direktoriaus kaltės laipsnis yra pakankamas jo atsakomybei kilti, ir / ar žala dėl nesėkmingos regreso teisės įgyvendinimo nebus didesnė nei nurodyta rekomendacijoje.	–	Savivaldybės administracijos direktorius

3.	Teisės aktų nustatyta tvarka nustatyti priežastis, kodėl Teisės skyriaus vyresnioji specialistė Mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkį Nr. MP-19 dokumentų valdymo sistemoje sukūrė atgaline data 2023 m. gegužės 15 d. ir kodėl Mero potvarkį išsiuntė Kultūros centro direktorei jos nedarbingumo laikotarpiu. Nustačius priežastis, taikyti tarnybinę atsakomybę.	Teisės aktų nustatyta tvarka nustatyti priežastis ir spręsti dėl atsakomybės taikymo.	2024-12-31	Savivaldybės administracijos direktorius
4.	Teisės aktų nustatyta tvarka nustatyti priežastis, kodėl Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja Jovita Bakanaitė -Talačkienė aktyviai dalyvavo vertinant Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyriaus vyresniosios specialistės darbą, netinkamai vykdė pareigybės aprašyme numatytas funkcijas, neužtikrino Skyriui priskirtų uždavinių ir funkcijų tinkamo vykdymo. Nustačius priežastis, taikyti tarnybinę atsakomybę.	Rekomendaciją nenumatoma įgyvendinti, nes Teisės skyriaus vedėja atliko pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 25 str. 1 d. tarnybinė atsakomybė negalima – pasibaigęs 6 mėnesių terminas nuobaudos skyrimui.	–	Savivaldybės administracijos direktorius
5.	Paskelbti interneto svetainėje įsiteisėjusius teismų sprendimus, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje. Paskelbti informaciją apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų.	Paskelbta.	2024-05-15	Savivaldybės administracijos direktorius
	Kupiškio rajono Savivaldybės Kultūros centrui			
6.	Teisės aktų nustatyta tvarka taikyti regreso teisę, siekiant išieškoti iš žalą Kupiškio rajono Savivaldybės Kultūros centrui padariusio buvusio	Bus kreiptasi į teisininkus, kurie Teisės aktų nustatyta tvarka įvertins visas galimybes taikyti regreso teisę ir išieškoti iš žalą Savivaldybei	Iki 2024 m. rugpjūčio 16 d.	Kupiškio kultūros centro Kultūrinės veiklos seniūnijose skyriaus vedėja, laikinai einanti

	Savivaldybės mero Dainiaus Bardausko 25 293,81 Eur.	padariusio buvusio Savivaldybės mero Dainiaus Bardausko 25 293,81 Eur.		direktoriaus pareigas Inga Dovydėnienė
7.	Paskelbti interneto svetainėje įsiteisėjusius teismų sprendimus, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje. Paskelbti informaciją apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų.	Informacijos paskelbimas interneto svetainėje	2024-05-31	Vaida Karaliūnienė

Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

Vyriausioji specialistė Jelena Paulauskaitė

PRIEDAI

Audito ataskaitos „Savivaldybės biudžeto lėšų apsauga ir regreso teisės įgyvendinimas"

1 priedas

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

CK – Civilinis kodeksas.

CPK – Civilinio proceso kodeksas.

Ieškinio senaties terminas – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas, per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį. Pagal CK (1.125 str. 8 d.) reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo taikomas sutrumpintas trejų metų senaties terminas.

Sąvokos „regreso teisė" ir „atgręžtinio reikalavimo teisė", „reikalavimo teisė" ataskaitoje vartojamos ta pačia reikšme.

Savivaldybės administracija – Kupiškio rajono savivaldybės administracija.

Kontrolės ir audito tarnyba, Tarnyba – Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.

MMA – minimalioji mėnesinė alga.

Pakankamas užtikrinimas – audito objektas visais reikšmingais atžvilgiais atitinka arba neatitinka nurodytus kriterijus arba, kai tinkama, kad audito objekto informacija pateikia tikrą ir teisingą vaizdą pagal taikomus audito kriterijus.

Racionalumo principas reiškia, kad savivaldybių turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas.

Racionalus - protu paremtas, protingas, tikslingas, tinkamas.

Savivaldybė – Kupiškio rajono savivaldybė

Teisėtumas – audituojamo subjekto veiklos atitiktis oficialiems kriterijams, pavyzdžiui įstatymų, kutų teisės aktų reikalavimams.

Tinkamumas - audituojamo subjekto veiklos atitiktis bendriesiems principams, pavyzdžiui gero viešojo sektoriaus finansų valdymo principams.

Audito ataskaitos „Savivaldybės biudžeto lėšų apsauga ir regreso teisės įgyvendinimas"

2 priedas

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito tikslas	Įvertinti 2022–2023 m. Savivaldybei kitų asmenų padarytą žalą ir žalos išieškojimo regreso tvarka iš kaltų asmenų už žalą teisėtumą ir tinkamumą.
Audito objektas	2022-2023 m. teisminiai procesai ir Savivaldybei kitų asmenų padaryta žala.
Audituojamas subjektas	Kupiškio rajono savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centras.
Audituojamas laikotarpis	2022–2023 m. Siekiant įvertinti, ar tinkamai įgyvendinama regreso teisė, atlyginus kitų asmenų padarytą žalą Savivaldybės biudžetui. Pastebėjimai ir išvados ataskaitoje pateikti, remiantis Tarnybos atliktų finansinių ir atitikties auditų „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo" ir „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2023 metų metinių ataskaitų rinkinio" rezultatais.
Audito apimties apribojimai	Nebuvo
Auditas atliktas	Pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.
Suteikiamas užtikrinimo lygis	Pakankamas užtikrinimas

Audito ataskaitos skyrių pavadinimai	Žala Savivaldybės biudžetui dėl neteisėtų atleidimų	Savivaldybė nesiėmė priemonių, kad iš asmenų, dėl kurių veiksmų padaryta žala ir kyla civilinė atsakomybė, regreso tvarka būtų išieškotos lėšos	Neviešinama, kaip Savivaldybės įstaigos įgyvendina teismų sprendimus, todėl neužtikrintas su viešuoju interesu susijusios informacijos prieinamumas visuomenei
Taikyti audito kriterijai	Teisėtumas: - pateikti klausimynai apie 2022-2023 m. vykusius teisminius procesus; - pateiktos teisinių paslaugų teikimo	Teisėtumas: - Teisės aktuose nėra reglamentuota, kokia tvarka Savivaldybės institucijos turi įvertinti, ar asmeniui	Tinkamumas: Įstaigų interneto svetainėse nepaskelbta informacija apie teismų sprendimus dėl žalos atlyginimo,

	sutartys ir susitarimai prie jų; - pateiktos darbuotojų darbo užmokesčio kortelės; - pateikti priskaitymų-išskaitymų žiniaraščiai; - Savivaldybės administracija apmokėjo teisines paslaugas iš Savivaldybės biudžeto lėšų ir pavedimų sumos atitinka pateiktų mokėjimo nurodymų sumas.	kyla civilinė atsakomybė; - Savivaldybės administracija išsiuntė 2 raštus K. Jakštui dėl žalos atlyginimo ir daugiau nesiėmė jokių veiksmų dėl galimybės įgyvendinti regreso teisę.	įsiteisėjusius 2022-2023 metais.
Audito kriterijų šaltiniai	- Viešojo administravimo įstatymo 42 straipsnis; - Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėjos pareigybės aprašymas; - Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus nuostatai; - Savivaldybės administracijos direktoriaus neteisėtai sudaryti įsakymai.	Savivaldybės administracija nesiėmė veiksmų pagal Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio nuostatas, kurios nurodo valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisės į žalą padariusį valstybės tarnautoją veiksmų seką.	Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 pakeitimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punktas
Atliktos audito procedūros	Pagrindinės audito procedūros – analitinės procedūros, detalieji testai	Pagrindinės audito procedūros – analitinės procedūros	
Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Dokumentų peržiūra, tikrinimas, skaičiavimas,	Dokumentų peržiūra, tikrinimas, skaičiavimas,	Tikrinimas

[1] 4000-asis TAAIS "Atitikties audito standartas", prieiga per internetą: https://www.valstybeskontrole.lt/TVS/Content/INTOSAI_standartai/4000-asis_TAAIS.pdf